

| 1. OPĆE INFORMACIJE | | | |
|--|---|---|---------------------------|
| 1.1. Nositelj kolegija | Prof. dr. sc. Juro Zečević-Božić | 1.6. Godina studija | III., semestar 2 (ljetni) |
| 1.2. Naziv kolegija | Ekumenska teologija | 1.7. Bodovna vrijednost (ECTS) | 3 |
| 1.3. Suradnici | dr. sc. Ivan Pleše | 1.8. Način izvođenja nastave (broj sati P+V+S+e-učenje) | P 30 |
| 1.4. Studijski program (prije-diplomski, diplomski, integrirani) | Integrirani, FTS | 1.9. Očekivani broj studenata na kolegiju | 55 |
| 1.5. Status kolegija | obvezni | 1.10. Razina primjene e-učenja (1, 2, 3 razina), postotak izvođenja kolegija <i>on line</i> (maks. 20%) | 2 |
| 2. OPIS KOLEGIJA | | | |
| 2.1. Ciljevi kolegija | Upoznati: povijest nastojanja oko jedinstva kršćana od Isusove molitve za jedinstvo učenika na Posljednjoj večeri (Iv 17) do sadašnjeg trenutka, prošle i aktualne teološke koncepte i praktično primjenjivane metode i modele u svrhu a) očuvanja i b) uvećanja postojećeg stupnja jedinstva, stanje međucrkvjenih odnosa u Hrvatskoj, glavna ekumenska događanja i najznačajnije ekumenske institucije u svijetu i kod nas te pospješiti sposobnost za suživot u pluralnom svjetonazorskom društvenom okružju. | | |
| 2.2. Uvjeti za upis kolegija i ulazne kompetencije potrebne za kolegij | Zanimanje za sadržaj predmeta, motiviranost i osnovno poznavanje teologije i opće i crkvene povijesti. | | |
| 2.3. Ishodi učenja na razini programa kojima kolegij pridonosi | Sagledavanje vlastitog crkvenog identiteta i cjelokupnog programa filozofsko-teološkog studija u općekršćanskom i međucrkvjenom kontekstu i omogućavanje budućem učitelju ili nastavniku zreo, poznavateljski i beskonfliktan pristup u školskim uvjetima koji nerijetko uključuju i susrete s različitim crkvenim i svjetonazorskim identitetima. Student stječe kompetenciju za primjereno tretiranje postojeće množine Crkava, za međukršćanski dijalog i za rad na promicanju međucrkvjenog jedinstva. | | |
| 2.4. Očekivani ishodi učenja na razini kolegija (4-10 ishoda učenja) | <p>Studenti će biti u stanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti teološki i praktični značaj i učinak s jedne strane raskola i s druge strane nastojanja oko većeg stupnja međucrkvjenog jedinstva i zajedništva - posredovati onima koje obrazuju i odgajaju objektivne i znanstveno utemeljene ekumenski relevantne činjenice bez predrasuda i isključivosti - primjenjivati adekvatne metode i pristupe u ophođenju s međukršćanskim teološkim specifičnostima i različitostima - upotpunjavati osobni obrazovno-odgojni profil učenika komplementarnim ekumensko-teološkim sadržajima i metodama te specifičnostima crkava i kršćanskih zajednica - pronalaziti i koristiti materijale za e-učenje i prezentiranje ekumenskih tema i sadržaja - razlikovati s vlastitim crkvenim identitetom spojivo „bogatstvo različitosti“ od sinkretističkog mehaničkog zbroya osobina kvantitativno sintetički sabranih u jednu „nadrckvu“. | | |
| 2.5. Sadržaj kolegija detaljno razrađen prema satnici nastave | <ol style="list-style-type: none"> 1. Uvod u predmet. Definicija pojmova: „ekumenska teologija“, „oikos“, „oikumene“... Transformacija značenja pojma „oikumene“ tijekom povijesti. Razgraničenje od srodnih pojmova i kolegija. Različito značenje izričaja „ekumenska teologija“ i „teologija ekumenizma“. 2. Jedinstvo i zajedništvo kao: a) općeprepoznate i općepriznate te b) kao biblijska vrijednost. 3. „Ekumensko jedinstvo“ i „ekumensko zajedništvo“ nisu istoznačnice. „Jedinstvo kršćana“ i/ili „jedinstvo Crkava“? Postojanje i/ili nepostojanje jedinstva? Jedinstvo „još“ i jedinstvo „već“. 4. Suvremeni različiti opisi ekumenizma: pojedina svojatanja ekumenizma kao „patenta“ vlastite Crkve, razlika između partikularno-crkvenog i općecrkvenog ekumenizma. Odbacivanja i osuđivanja ekumenizma – terminološki ili sadržajni problem? Potreba „svekršćanskog“ usuglašenja o značenju i sadržaju pojma ekumenizam. 5. Autentični kršćanin prihvaća ekumenizam kao nastojanje oko uspostave većeg stupnja jedinstva jer je on: a) potpunije ostvarenje Isusove u evanđelju njegovim učenicima dane „oporuke“ „da budu jedno“; 6. b) potpunije ostvarenje jednog od četiri bitna svojstva Crkve - jedinstva, zadana Nicejsko-carigradskim vjerovanjem: „Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu“; 7. c) aktualna umanjena vjerodostojnost navještaja doktrinarno i jurisdikcijski raskoljenih | | |

i uzajamno suprotstavljenih Crkava i umanjena učinkovitost tzv. „nove evangelizacije“ zbog postojećeg stanja raskola;

8. d) ostvarivanje cjelovitosti Kristove Crkve nadilaženjem onih jednostranih i otuđujućih prenaplašenosti koje ne zadiru u istinu i autentičnost apostolske vjere, te obogaćenje tradicijskog poklada vlastite Crkve autentičnim tradicijskim pokladom drugih Crkava.

9. Čimbenici koji pogoduju i koji ne pogoduju ekumenizmu: a) potreba većeg crkvenog jedinstva i zajedništva je s jedne strane ohrabrujući deklarirani stav većine Crkava ali je s druge strane u Crkvama istovremeno prisutan i blokirajući strah od posljedica zbližavanja;

10. b) rezultati rada zajedničkih teoloških komisija ohrabruju ali nedostatna percepcija (zapažanje) i recepcija (prihvatanje) teoloških rezultata s druge strane koči rast jedinstva i zajedništva; c) zamjećuje se ohrabrujući pritisak dijelova vjerničke baze s jedne strane ohrabruje, ali se zamjećuje i ravnodušnost drugih dijelova iste vjerničke baze za problem nejedinstva Crkve;

11. d) Ohrabruje na jednoj strani ostvareni stupanj zajedništva u pojedinim suvremenim međucrkvanim inicijativama (Taize, Ottmaring itd.), ali negativan odnos prema ekumenizmu stvaraju skupine i krugovi osporavatelja koji kršćanskim pravovjercima drže samo sebe i svoju zajednicu.

12. Metode čuvanja i/ili uspostavljanja narušenog jedinstva primjenjivane kroz povijest: a) metoda asimilacije različitoga i specifičnoga; b) metoda univerzalnih unija; c) metoda partikularnih unija; d) metoda ekumenskog dijaloga „par cum pari“.

13. „Istočni raskol“ – događaj ili proces? Okolnosti raskola, značaj, simbolički i realni značaj anatema iz 1054. i njihovog uklanjanja 1965.

14. Aktualno stanje u bilateralnom katoličko-pravoslavnom ekumenskom dijalogu (institucionalni instrumenti dijaloga, pregled dosadašnjih rezultata i najrelevantnijih dokumenata dijaloga).

15. „Zapadni raskol“ – želja za reformom (obnovom jedne) Crkve rezultirala reformacijom (nastankom mnoštva često se uzajamno optužujućih) Crkava; okolnosti, glavna teološko-doktrinarna polazišta i specifičnosti trojice reformatora: Luthera, Zwinglija i Calvina.

16. Komparacija reformacije u Njemačkoj, Švicarskoj i Engleskoj. Doktrinarne teološke razlike i specifičnosti Katoličke Crkve, Crkava reformacije i Crkava proizašlih iz reformacije te njihova aktualna nastojanja oko ponovnoga sjedinjenja.

17. Duhovni ekumenizam. Nastanak i značaj svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana.

18. (Ne)Sporazumi oko „katoličko-pravoslavnog ekumenizma“ kao svedremenog nastojanja oko jedinstva na jednoj i novovjekog „protestantskog ekumenizma“ na drugoj strani? Drugi Vatikanski sabor – nastanak ili nastavak katoličkog nastojanja oko jedinstva? „Bogočovječji“ („Bogočovječanski“) i „humanistički“ ekumenizam između suprotstavljenosti i sinteze.

19. Rahner-Friesov model „skorog“ jedinstva Crkve. Ostali modeli jedinstva suvremenih kršćanskih teologa.

20. Izbor ekumenski relevantnih događaja, aktivnosti i nastojanja oko jedinstva Crkava na svjetskoj i na hrvatskoj razini tijekom povijesti i danas.

21. Izbor ekumenski relevantnih djelatnika (osoba) na svjetskoj i na hrvatskoj razini.

22. Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana.

23. Ekumensko partnerstvo Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) i Konferencije europskih crkava (CEC).

24. Tri najveća europska ekumenska skupa: Basel (Švicarska 1987), Graz (Austrija 1997.) i Sibiu (Rumunjska 2000.)

25. Narav i značaj *Ekumenske povelje (Charta oecumenica)* iz 2001.

26. Ekumensko (svjetsko) vijeće crkava.

27. Rasprave oko krštenja djece ili odraslih.

28. Narav Euharistije i Kristove prisutnosti u sv. misi (večeri Gospodnjoj) u nauku različitih kršćanskih zajednica.

29. Praksa dijeljenja sv. Reda (đakonata, prezbitarata i episkopata) ženama u različitim kršćanskim zajednicama i poimanje braka u različitim kršćanskim zajednicama.

30. Perspektive ekumenizma i ekumenske teologije.

2.6. Vrste izvođenja nastave:

- predavanja
 seminari i radionice
 vježbe
 on line u cijelosti
 mješovito e-učenje
 terenska nastava

- samostalni zadaci
 multimedija i mreža
 laboratorij
 mentorski rad
 (ostalo upisati)

2.7. Komentari:

| | | | | | | |
|---|---|-----|----------------|------------------------------------|--|-----|
| 2.8. Obveze studenata | Redovito pohađanje predavanja, čitanje obvezne i po mogućnosti preporučene literature, sudjelovanje u raspravi tijekom predavanja, seminarski (semestralni) pisani rad i usmeni ispit. | | | | | |
| 2.9. Praćenje rada studenata (<i>upisati udio u ECTS bodovima za svaku aktivnost tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti kolegija</i>): | Pohađanje nastave | 1 | Istraživanje | | Praktični rad | |
| | Eksperimentalni rad | | Referat | | Literatura | 0,5 |
| | Esej | | Seminarski rad | | (Ostalo upisati) | |
| | Kolokviji | 0,5 | Usmeni ispit | 1,0 | (Ostalo upisati) | |
| | Pismeni ispit | | Projekt | | (Ostalo upisati) | |
| 2.10. Ocjenjivanje i vrjednovanje rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu | | | | | | |
| 2.11. Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i putem ostalih medija) | Naslov | | | Broj primjeraka u knjižnici | Dostupnost putem ostalih medija | |
| | - Dekret o ekumenizmu „Unitatis redintegratio“, u: Drugi vatikanski koncil, <i>Dokumenti</i> , Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 7/2008, str. 231- 263. | | | | | |
| | - Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana, <i>Direktorij za primjenu načela i normi o ekumenizmu</i> , IKA, Zagreb, 1994. | | | | | |
| | - Ivan Pavao II., <i>Ut unum sint - Da budu jedno</i> , u: <i>Ut unum sint - Da budu jedno / Orientale lumen - Svjetlo istoka</i> , Dokumenti br. 104, Zagreb 2000, Zagreb 1995., (Kršćanska sadašnjost); | | | | | |
| | - Lies L., <i>Temeljni tečaj ekumenske teologije</i> , Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2011. | | | | | |
| | - Zečević J., <i>Ekumenska teologija</i> , Zagreb 2022. (<i>interna skripta za studente KBF-a</i>) | | | | | |
| | - Zečević J., <i>Značenje i mogućnosti interkonfesionalne suradnje u izvođenju nastave konfesionalnog vjeronauka</i> , u: <i>Religijsko obrazovanje u interkulturalnoj Europi</i> (Zbornik radova), Zagreb 2022., str. 201-215. (https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:222:281726) | | | | | |
| | - Zečević J., <i>Katoličko razumijevanje jedinstva i zajedništva kršćana</i> , u: <i>Kairos</i> , evanđeoski teološki časopis, Zagreb, 1/2008, str. 89-99. | | | | internet | |
| | - Zečević J., <i>Koncilski ekumenski zamah i današnja traženja</i> , u: <i>Bogoslovska smotra</i> , Zagreb, 3/2006, str. 855-873. | | | | internet | |
| | - Zečević J., <i>Ekumenska i dijaloška otvorenost Katoličke Crkve u Hrvata</i> , u: Prcela F. (ur), <i>Dijalog. Na putu do istine i vjere</i> , Hrv. Dominikanska Provincija, Nakladni zavod Globus i Matthias Grünewald Verlag, Zagreb – Mainz, 1996, str. 289-308. | | | | | |
| | - Škvorčević A., <i>Katolička Crkva u Hrvatskoj i ekumenizam</i> , u: <i>Bogoslovska smotra</i> , Zagreb, 3-4/1996, str. 513-540. | | | | internet | |
| 2.12. Dopunska literatura (u trenutku prijave prijedloga studijskoga programa) | <p>- Zečević-Božić, J., Kovač T., <i>Odgoj, obrazovanje i formacija za ekumenski i međureligijski dijalog prema dokumentima Katoličke crkve</i>, u: <i>Bogoslovska smotra</i>, Zagreb, 4/2022, str. 847-876.</p> <p>- Kolarić J., <i>Ekumenska trilogija</i>, Prometej, Zagreb, 2005 (izabrani dijelovi).</p> <p>- Zečević J., <i>Nastanak, povijest i smisao tjedna molitve za jedinstvo kršćana</i>, u: <i>Bogoslovska smotra</i>, Zagreb, 2/1996, str. 229-236.</p> <p>- Zečević J., <i>Pomirenje i ekumenizam u kontekstu krize civilizacije</i>, u: <i>Bogoslovska smotra</i>, Zagreb, 2-3/1998, str. 359-373.</p> <p>- Zečević J., <i>Značaj europske ekumenske povelje</i>, u: <i>Ekumenska povelja</i>, Kršćanska</p> | | | | | |

| | |
|--|--|
| | <p>sadašnjost, Zagreb, 2002., str. 5-57.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zečević J., <i>Ekumenizam u Hrvatskoj</i>, u: Aračić P. (ur.), «Jeremija, što vidiš?» (Jr 24,3). <i>Crkva u hrvatskom tranzicijskom društvu</i>, Teologija u Đakovu, Đakovo, 2001., str. 205-223. - Frieling R., <i>Put ekumenske misli</i>, Teološki fakultet „Matija Vlačić Ilirik“, Zagreb, 2009. - Vukšić T., <i>Communicatio in sacris u novom Crkvenom zakoniku</i>, u: Vukšić T., <i>Mi i oni – siguran identitet pretpostavka susretanja</i>, Vrhbosanska katolička teologija, Sarajevo, 2000, str. 313-330. - Ikić N., <i>Teološka dijagnoza ekumenskog stanja</i>, u: <i>Ekumenske studije i dokumenti</i>, Vrhbosanska katolička teologija, Sarajevo, 2003, str. 17-61. - Ikić N., <i>Križni put ekumenizma i dijaloga</i>, Zagreb, 2019. (<i>Glas Koncila</i>) - Macut I., <i>Katolička Crkva i suvremeni ekumenski pokret</i>, Zagreb 2019. (<i>Glas Koncila</i>) |
| 2.13. Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija | Tijekom semestra u okviru nastave prati se aktivnost studenata s obzirom na napredak u kontinuiranom svladavanju literature i produbljivanju spoznaja. Vodi se evidencija o njihovoj prisutnosti na nastavi, sudjelovanju u raspravama i korištenju mogućnosti konzultacija. Na kraju semestra provodi se anonimna anketa u svrhu evaluacije predmeta, nastavnika i studenta. |
| 2.14. Ostalo (prema mišljenju predlagatelja) | |